

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ



Методичні матеріали
для викладачів суспільних дисциплін
(семінар викладачів історії, «Людина і світ»)
16.04.2015р.

м. Дніпропетровськ
2015

Методичні рекомендації

Виховним потенціалом для організації патріотичного виховання на уроках суспільствознавчих дисциплін у вирішенні стратегічних суспільних завдань (підготовки учнів як майбутніх громадян вільного демократичного суспільства та патріотів своєї країни) має бути :

- громадянський зміст викладання навчальних дисциплін (політичні, правові знання, особливості соціально-економічних процесів у суспільстві, основних історичних і культурних досягнень України і світової цивілізації);
- виховні можливості уроків історії, на яких відбувається формування базових цінностей громадянського суспільства, утверджується діяльнісний аспект навчально-виховного процесу;
- активні та інтерактивні методики, розробка проектів що сприяють формуванню громадянських умінь і навичок учнів, ціннісних орієнтацій як патріотів України.

Для цілісної реалізації мети та завдань національно - патріотичного виховання викладачам суспільствознавчих дисциплін необхідно спрямовувати організацію навчально-виховного процесу з урахуванням :

- забезпечення максимального використання виховного потенціалу загальноосвітнього курсу, навчальної програми з історії, правознавства, економіки інш. ;
- організації краєзнавчої пошуково-дослідницької роботи направленої на збереження духовної єдності поколінь, прищеплення кращих моральних чеснот української нації (працелюбності, прагнення до демократії, свободи, справедливості, готовності до захисту Батьківщини);
- поповнення музеїв навчальних закладів у процесі (збір учнівською молоддю інформації історичного значення) практичних уроків - проектів національно - патріотичного спрямування, новими фактами живих свідків, історичними джерелами, матеріальними доказами , тощо;
- підготовки учнівської молоді для участі в заходах, проектах, акціях обласних та місцевих громад з відзначення 8,9 травня, 2 вересня 2015р. 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни.

(особливу увагу рекомендуємо звернути на розкриття подвигу українського народу на фронтах та в тилу) пов'язавши військові події на Сході України, в зоні АТО в умовах сьогодення протягом 2014-2015р.

Необхідно запропонувати учням (також з урахуванням їх побажань) дослідити питання: «Герої рідного краю - визволителі іноземних країн», «Людські долі в контексті історичних подій», «Славні імена земляків», «Історичний документ часів війни в моїй родині», «Унікальні реліквії моєї родини», виставки «Рідний край у фотографіях часів війни», «Нагороди Великої Вітчизняної війни », «

«Юність обпалена війною», «Військова повсякденність», «Пам'ять у наших серцях».»Вони захищають Україну сьогодні»

Здійснюючи патріотичне виховання на уроках суспільствознавчих дисциплін, учитель має сформулювати дидактичну та виховну мету кожного уроку максимально конкретно й зрозуміло. Для цього доцільно використовувати такі дієслова:

- викликати почуття захоплення, гордості, відповідальності, співчуття, радості, поваги, презирства тощо;
- виховувати патріотизм, гуманність, почуття національної гідності, працелюбність, незалежність, об'єктивність, рішучість, цілеспрямованість, сміливість;
- виявити ціннісні орієнтації;
- мотивувати патріотично-громадянські вчинки;
- схарактеризувати історичні умови, ідеї, погляди;
- підвести до висновку, розуміння важливості, цінності;
- формувати погляди, свідомість;
- розкрити роль, спрямованість;
- сприяти вихованню патріотизму.

Створити авторську систему уроків національно-патріотичного спрямування (кожному викладачеві) з дотриманням таких методичних принципів:

- максимально зважати на мотивацію учнів під час постановки навчально-виховних цілей і завдань;
- урахувати вікові й індивідуальні особливості учнів, рівень їх вихованості;
- виокремлювати виховну домінуючу уроку історії та шляхи її досягнення на уроці;
- коригувати виховні цілі та завдання в ході проведення уроку;
- формувати в учнів потребу в самовихованні ;
- здійснювати контрольний-аналітичний аналіз своєї діяльності та діяльності учнів, виходячи із постановки виховної мети уроку та результатів її досягнення. (в проектах, презентаціях, програмах, анкетах, тестуванні, тематичному опитуванні, діяльності учнів у соціальному середовищі)

Для того щоб урок історії (інші предмети) був спрямований на патріотичне виховання учнів, викладачам суспільствознавчих дисциплін бажано дотримуватися такого загального алгоритму діяльності:

- проаналізувати діючу навчальну програму і знайти розділи, теми, питання, поняття, події, факти які мають національно – патріотичний, громадянський характер, розкривають певні аспекти проблеми;
- сформулювати перелік тем національно-патріотичних уроків;

- визначити ключові проблемні питання навколо яких можна організувати обговорення на кожному уроці;
- сформулювати завдання кожного уроку (результати, які очікує отримати педагог) патріотичного виховання та вирішити, якими методами краще скористатись у цьому випадку.
- Підготувати фрагмент уроку (для початку) та апробувати його на практиці і проаналізувати.
- Підготувати методичний звіт про результати (презентацію) впровадження міні-проекту з національно-патріотичного виховання викладача на рівні предмету. (Що зробили, чого досягли учні та викладач в результаті.)

З метою ефективного застосування методичних рекомендацій важливо:

1. Опрацювати на засіданні методичної комісії суспільних дисциплін та використовувати в професійній діяльності (роз'яснення зазначених Указів Президента України учням, педагогам, громадськості) нормативно - правові документи:

- Указ Президента №806/2014 від 14 жовтня 2014 року.

Про День захисника України.(додаються Методичні рекомендації)

- Указ Президента України №69/2015 від 11.02.2015.

Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні. (20 лютого)

- УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 169/2015 від 24.03.15р.

Про заходи з відзначення у 2015 році 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни

- Концепція національно патріотичного виховання дітей та молоді (затверджено. Рішення Колегії МОН від 27.03.2015р.)

)-ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ базової і повної середньої освіти Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. N 24

- ПРОГРАМА для загальноосвітніх навчальних закладів

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ 10 – 11 КЛАСИ Рівень стандарту(зі змінами відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.08.2014 №895)

- Положення про ДПА учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, Наказ Міністерства від 30.12.2014р.№ 1547

- "Про проведення державної підсумкової атестації учнів у системі загальної середньої освіти у 2014/2015 навчальному році"

Наказ Міністерства № 192 від 20.02.2015

- **Внести до календарно-тематичних планів Історії України (2курс) тему: Революція гідності та агресія Росії проти України (додатковий параграф, підручник Історія України 11 клас . МОН .2015р.)**

- Включити завдання зазначеного параграфу в ДПА з Історії України .

2. Започаткувати національно-патріотичний проект на рівні предметів суспільних дисциплін «Ми діти твої Україно », постійно-діючу дискусію «Хто він сучасний герой »

3. Використати методичні матеріали щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді у навчальному процесі. (нова Концепція. Колегія МОН від 27.03.2015р.)

4.Створити портфоліо вчителя щодо реалізації у навчально-виховному процесі нової Концепції національно - патріотичного виховання засобами суспільних дисциплін.(увага ! педагогічний досвід буде вивчено на обласній секції суспільних дисциплін)

5.Практикувати відео - уроки патріотизму (приклад, додається адреса) (<http://ippo.kubg.edu.ua/archives/6436> <https://youtu.be/lv4LGY-duXw>)

6. Створити відеотеку документальних фільмів про революційні та військові події в Україні листопад 2013-2015р.р.

Проект для навчальних закладів ПТО. Національно - патріотичне виховання

«Ми діти твої Україно»

(орієнтовна методична розробка для викладачів суспільних дисциплін)

Учасники проекту : вчителі історії,права,економіки інш.,учнівські групи навчальних закладів ПТНЗ, місцеві громади, громадські військові організації, батьки , педагогічні колективи інших навчальних закладів (за згодою)

Мета проекту: виховувати в молоді почуття любові до Батьківщини, відданості справі зміцнення державності; формувати активну громадянську позицію учнів та готувати їх до розв'язання сучасних проблем; утверджувати гуманістичні правові ідеї, загальнолюдські та національні правові цінності, високі моральні засади в суспільному житті; стимулювати постійне зростання учнів як особистостей, прагнення до самовираження, самореалізації та самоствердження, активної діяльності, спрямованої на участь у справах і житті учнівської групи, навчального закладу, місцевості де вони проживають та суспільства в цілому; здатність до виконання громадянського,військового обов'язку.

- Завдання проекту створення виховного середовища на основі демократизації і гуманізації навчально-виховного процесу, саморозвитку, самовираження і самореалізації;
- перетворення навчально-виховного процесу в соціальний простір самовдосконалення особистості, створення умов для набуття нею індивідуального досвіду, самотворчості і посиленої участі у творенні світу свого життя;
- побудова системи виховання, яка відповідає загальнолюдським цінностям та інтересам особистості і сприяє підвищенню рівня громадянської і національної відповідальності;
- виховання молодих громадян у дусі поваги до Конституції країни, законності, норм суспільного та колективного життя, створення умов для забезпечення реалізації конституційних прав людини та його обов'язків, громадянського та професійного обов'язку;
- розвиток у молодих громадян глибокої поваги до символів держави – Герба, Прапора, Гімну України, іншої загальнодержавної та регіональної символіки та історичних святинь, гордості за країну;
- створення умов для посилення патріотичної направленості уроків, позаурочних заходів при висвітленні подій та явищ суспільного життя, активна протидія антипатріотизму, маніпулюванню інформацією, фальсифікації історії України;
- виховувати вміння відстоювати свої права, інтереси, переконання, усвідомлювати свої обов'язки.

Пріоритети проекту:

- запровадження сучасних форм і методів навчання та виховання ;
- впровадження в навчально-виховний процес системи заходів, спрямованих на виховання та формування особистості на основі норм соціальної поведінки;
 - створення умов для розвитку становлення та прояви творчої активності особистості учня;
 - організація пошукової та дослідницької діяльності учнів з історії рідного краю;
 - забезпечення індивідуального підходу до кожної дитини;
 - виховання на засадах загальнолюдських і національних цінностей.

Очікувані результати:

- забезпечення єдності навчання, виховання і психологічної підготовки учнів до активної діяльності в суспільному житті.
 - формування компетентної особистості, орієнтованої на загальнонародні традиції, з усвідомленою громадянською позицією;
 - залучення до співпраці щодо реалізації проекту

« Ми діти твої Україно »

Шляхи реалізації:

№ з/п	Етапи проекту, зміст.	Термін виконання	Виконавці	Відм. про виконання
I	<p>Організаційний</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розробка проекту «Ми діти твої Україно» - Створення програми патріотичного проекту (перелік заходів) - Створення робочих учнівських груп з напрямків проекту. Розподіл завдань для кожної групи на рік : <ol style="list-style-type: none"> 1.Історики-пошуковці (збір інформації необхідної для проведення патріотичного заходу: історичні джерела,живі свідчення, докум. Фільми...) 2.Журналісти (створення ЗМІ: газета,бюлетень,телепрограма тощо, висвітлення етапів виконання проекту) Випуск анонсу подій. 3.Волонтери (організація зустрічей,акцій) 4. Соціологи (анкетування,тестування , спостереження,опитування за запитаннями згідно з темою проекту) 5. Моніторингова група. (учнівський аудит - участь в проекті, аналіз результатів кожного заходу,підсумки проекту 6. Менеджери проекту. (управління ,правила роботи в проекті,матеріально-технічне забезпечення,акції,виставки,приміщення, створення патріотичного журналу інш.) 	<p>2015-2017р.р. 3 04 по 04</p> <p>Викладач – помічник учнів щодо організації роботи та виконання завдань</p>	<p>Викладачі метод. комісії, учні</p> <p>Учні з допомогою педагога</p>	
II	<p>Практичний</p> <ul style="list-style-type: none"> - Робота за програмою проекту « Ми діти твої Україно» - Уроки патріотичного спрямування: урок Мужності; «Герої не вмирають» урок - пам'яті та примирення; урок – дискусія «Хто вони сучасні герої України » уроки - екскурсії до пам'ятних місць; уроки – зустрічі з воїнами-захисниками незалежності і свободи України урок - мандрівка - Підготовка і проведення заходів національно-патріотичного спрямування з актуальної тематики : <ul style="list-style-type: none"> - 8.9 травня – 70-річчя Перемоги над нацизмом у 	<p>Окремий графік уроків.</p>		

<p>Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8 травня День пам'яті та примирення - 14 жовтня День захисника України - 20 лютого День Героїв Небесної Сотні - 22 січня День Соборності України (інші свята і пам'ятні дні в історії України.) - Акції - зустрічі : <ul style="list-style-type: none"> « Ветеран живе поряд » « Допоможи бійцям пораненим в зоні АТО », «Ми гордимось вами - захисники України » -Бесіди про масові акції громадського протесту в Україні, що відбувалися у листопаді 2013 року - лютому 2014 року, та про їх учасників. - Дніпропетровщина - захисний щит України від тероризму і військової агресії. Обговорення статті «Год Коломойского » (О.Дрига) (г. « Зоря » 01.04.2015г.) Створення літопису добрих справ учнів ПТНЗ «Ми в тяжкі часи з Україною нашою Батьківщиною » Організація патріотичного журналу « Вони Герої – творці новітньої історії України » (відеоматеріали,статті,нові книги, матеріали історичних сайтів України,істричні факти,події,фото тощо) - Створення та оновлення музейних експонатів та стендів у музеї навчального закладу «Це треба не мертвим, це треба живим» Архівно-пошукова робота, екскурсії до музеїв, зустрічі з ветеранами ВВ війни, родичами загиблих захисників України, випуск плакатів, буклетів, газет за матеріалами пошукової діяльності 40-х р.р. і сьогодення. Створення інформаційної сторінки на сайті навчального закладу «Національно-патріотичне виховання учнівської молоді. Урізноманітнення форм і методів виховання правосвідомості – вивчення Конституції України, зустрічі з депутатами, працівниками правоохоронних 	<p>Т.гр. Історки-пошуковці</p> <p>Тв. гр. Волонтерів</p> <p>Тв. гр. Волонтерів</p> <p>Тв.гр. журналістів.</p> <p>Тв.гр. Журналісти</p> <p>Тв.гр. Журналісти</p> <p>Т.гр. Історки-пошуковці</p> <p>Співробітники місцевого музею</p> <p>Викл.історії, тв.. група</p> <p>Тв..гр. істориків пошуковців</p> <p>Тв.гр. журналістів</p>		
--	---	--	--

	органів, дискусії: «Чи варто дотримуватись букви закону?», «Що значить бути патріотом?», захист рефератів з тем «Найважливіші функції Української держави», «Свобода та особиста недоторканість громадян»; Зібрати інформацію про Надію Савченко	Викладачі правознавства		
III	Аналіз діяльності творчих груп у проекті. Оформлення напрацювань творчих груп за напрямком (презентації, реферати, виставки, звіти тощо)	Менеджери проекту аналізують відношення до справи учасників проекту.		
IV	- Результати проектної діяльності учнів (як позитивні так і негативні). - Презентація результатів патріотичного проєкту-літопису добрих справ учнів ПТНЗ «Ми в тяжкі часи з Україною - нашою Батьківщиною »	Моніторингова група показує що реально зроблено в проекті , чого досягли що не виконали і чому.		

Увага Проект для учнів !

Ми розпочинаємо випуск у ПТНЗ патріотичного учнівського журналу « Вони Герої – творці новітньої історії України »

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 117/2015

Про присвоєння Н.Савченко звання Герой України

За незламність волі, громадянську мужність, жертвне служіння Українському народові **постановляю:**

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» САВЧЕНКО Надії Вікторівні.

Президент України П.ПОРОШЕНКО

2 березня 2015 року